

«El Triangle ha estat sempre un projecte d'alliberament periodístic»

Jaume Reixach

Editor d'El Triangle

Jaume Reixach (Vilanova del Camí, 1958) va fundar *El Triangle*, l'any 1990, després de constatar que no podia exercir la seva idea de periodista a cap mitjà del panorama d'aleshores. Abans de ser l'editor d'aquest setmanari, Reixach havia treballat al *Diari de Barcelona*, al *Correu Català*, *El Món*, al *Noticiero Universal* i de nou al *Brusi*, en la seva etapa autogestionada, entre els anys 1986 i 1989. Assot del pujolisme durant tres lustres, Reixach explica en aquesta entrevista com s'ha reformulat la seva capçalera insígnia.

Els 15 anys de vida que ha complert enguany *El Triangle* segur que donen per a molts moments d'eufòria, però també per a d'altres de temença. Podria indicar-ne algun exemple de cadascun per emmarcar la trajectòria?

Per aquest projecte ningú donava un duro quan va néixer, amb el model de referència –tant per l'aspecte empresarial com l'informatiu– de la revista francesa *Le canard enchaîné*. Però el moment més dur va arribar poc després de començar, quan vaig veure que no sortien els números per complir el meu somni de fer possible una revista en català sense publicitat. Vaig adonar-me que viure de subscriptors i lectors era possible en un mercat ampli com és la francofonia, però

no en un de tant petit i estret com el català. Ara bé, de moments àlgids, cada setmana. Sortir durant aquests 15 anys sense interrupció és motiu d'autocomplaença. I també pels projectes que hem generat i que van apareixent. Hem fet fa unes setmanes la presentació pública de la revista a Perpinyà, i molt aviat començarem l'edició a la Franja de Ponent, amb la qual cosa tanquem l'espai comunicacional català. Podem dir que serem l'única publicació periòdica amb presència a tots els territoris de l'espai català.

Quina és la radiografia econòmica bàsica d'El Triangle?

Tira 15.000 exemplars distribuïts per tots els territoris.

Per:
Àlex Gutiérrez
Fotografies:
Jaione Bonilla

Som a Andorra, a les Illes, en una part del País Valencià, –aviat ho millorarem–, i estem a punts de venda de la Catalunya del Nord, i properament a la Franja. Però és una publicació que els governs de la Generalitat de Convergència i Unió havien discriminat i maltractat de manera incomprensible. Tot i així, malgrat estar discriminats en publicitat i subvencions, hem anat fent més activitats. Amb el nou Govern això s'ha anat normalitzant i podem presentar projectes i hem pogut accedir a la publicitat institucional. Només volem el mateix tracte que reben altres. I això ha provocat tensions a l'AP-PEC, perquè considero que no es va portar bé envers aquest fet. Però ara, ja normalitzada la publicitat institucional, els estats comptables estan més normalitzats

El Triangle pot ser un producte rendible?

Si hem sobreviscut durant 15 anys és perquè els números sortien. I tinc esperances que a partir d'*El Triangle*, no només es consolida una revista independent i canyera en català sinó que puguem convertir-nos en un pol d'atracció i de llençament d'una plataforma multimèdia d'esquerres i en català, i en les llengües que volem que en els nostres projectes es vagin implementant. Aquest és el projecte on ara estic immers. En l'actual moment de les tecnologies de la informació pensar que una empresa ha de fer només premsa o ràdio és un error: crec que la informació requereix circular per diversos canals per arribar al públic. Fa poc hem tret *Canvi 16*, que és premsa escrita, però també tenim projectes per ràdio, internet, que serà la nostra aposta estratègica per aquest 2005, i televisió. I el format llibre, perquè ja tenim una editorial.

Quina és l'aposta en l'àmbit digital?

Estem treballant en diversos portals simultanis i abans de l'estiu hi haurà novetats. Entenem que internet requereix un llenguatge diferenciat del de la premsa escrita, i que el binomi dels mitjans tradicionals amb la publicitat no passa a internet. El negoci ha de ser un altre. Nosaltres estem treballant per treure portals a partir de l'estiu: volem acabar l'any amb cinc portals temàtics en català.

Algun serà el germà electrònic d'*El Triangle*?

Sí. Un d'ells seria *El Triangle* diari.

Seguim amb la radiografia. Quins són els ingressos d'*El Triangle* per subscriptors, vendes, publicitat...?

En aquests moments *El Triangle* és un grup d'activitats mediàtiques. Tenim consolidat el setmanari. Cal afegir-hi que vam encetar l'any 2004 l'edició d'unes publicacions mensuals inserides al setmanari: una de política internacional, una d'ecologia, una altra de turisme i una altra de cultura. També tenim l'editorial Tres Tigres, l'emissora de ràdio i *Canvi 16*. Això vol dir una plataforma mediàtica que aquest any facturarà més de dos milions d'euros. El 50% és de publicitat i la resta en diverses formes: les vendes de llibres, *El Triangle* als quioscs, subscripcions, publicitat a la ràdio i, amb *Canvi 16*, publicitat i subscripcions. Cadascuna de les unitats de negoci té la seva especificitat.

Quan hi va haver el canvi de govern, ara fa un any i mig, la pregunta que els devien re-

petir moltes vegades és “Què fareu amb *El Triangle*?”. Després de carregar contra al pujolisme com a etern leit motiv, no s'entrevia quin podia ser el sentit actual de la publicació. Com han reformulat la revista?

El Triangle ha nascut amb una vocació manifesta de ser una publicació d'esquerres, no ens n'hem amagat mai. I l'actitud d'un setmanari d'esquerres amb el govern més d'esquerres que podia somniar aquest país és crítica, però molt clara amb la defensa d'aquest govern d'esquerra plural. Tenim molt clar que aquest Govern té molts i poderosos enemics, així que nosaltres no farem el joc a la dreta, que ja té prou mitjans de comunicació i prou poder financer i publicitari per mantenir aquests mitjans. El nostre eslògan publicitari és “Sempre endavant”. El projecte de l'esquerra al govern permet una política possibilista al país, però la causa de l'esquerra tant a Catalunya com arreu va molt més enllà. Pretenem situar-nos en l'avantguarda d'aquesta esquerra plural i progressista però també des dels moviments ecologistes, feministes, pacifistes...

Explicat així, el panorama sembla bastant desolador, o com a mínim tremendament desequilibrat.

No, no. Jo, modestament, crec que anem de victòria en victòria. Per nosaltres, l'any 90 quan van néixer, hi havia unes coordenades polítiques, culturals i socials difícils, encarcerades. En aquests 15 anys hem contribuït més o menys a canviar això, sense amagar el nostre objectiu i la nostra lluita. Per això al 2005, per nosaltres, els esdeveniments polítics darrers són d'alegria. Un govern plural d'esquerres a la Generalitat, un del PSOE en minoria a Madrid on s'ha de pactar amb ERC o IU, o la Chunta. Hem de continuar sent crítics amb els governs, però sense fer el joc a la dreta ni la demagògia que busqui la caiguda d'aquests governs que prou enemics declarats tenen. En aquest sentit *El Triangle* està tenint molt de sentit en els territoris fora del Principat on estem presents. La mateixa feina quan a Catalunya hi havia governs de la dreta regionalista, ara la fem també a llocs com Andorra, el País Valencià, la Catalunya del Nord, on hi ha un control mediàtic de la premsa per part de la dreta. Molts cops periodistes d'aquestes zones ens han anat cridant perquè volien un altre tipus d'informació. Perquè, a part de la clau d'expansió territorial i de projecte empresarial, *El Triangle* ha estat sempre un projecte d'alliberament periodístic, de lluita compromesa per la transformació de la societat i molts companys s'hi han volgut afegir des de diversos indrets.

***El Triangle* ha patit diverses campanyes de desprestigi, i també la seva persona. M'agradaria que comentés algun dels arguments més repetits. S'ha acusat *El Triangle* de mercaderia amb la informació, amb el que es publicava o es deixava de publicar...**

El Triangle és poc comprensible des de fora. Com una revista que fot canya als poders polítics, mediàtics, econòmics... pot sobreviure durant 15 anys? I com pot fer més coses? Jo sempre dic que fa 30 anys que exerceixo el periodisme, i he hagut de marxar de diversos

mitjans perquè patia censura. Sempre que m'hi he trobat, he marxat abans d'acceptar que se censuresin informacions que eren contrastades i fonamentades. La meua obsessió, personal i professional, ha estat que la gent que treballi al setmanari mai tingui aquests problemes. El propi funcionament d'*El Triangle*, assembleari i horitzontal, fa difícil creure aquestes acusacions que se'm llancen. L'assemblea té poder de deci-

«Si hem sobreviscut durant 15 anys és perquè els números sortien. I tinc esperances que a partir d'*El Triangle* puguem convertir-nos en un pol d'atracció per llençar una plataforma multimèdia d'esquerres i en català».

sí sobre els temes que es tracten. Jo sóc l'editor, però no controlo tots els continguts, i sempre he ofert als periodistes i treballadors la possibilitat que siguin accionistes de l'empresa editora. Les decisions es prenen en comú i és la millor garantia davant de les acusacions que es puguin haver fet. Qui parli amb els treballadors sabrà que mai s'ha manipulat, ni censurat... Aquesta és la meua tranquil·litat.

Però s'ha patit molt per trobar diners...

Una cosa important a *El Triangle* és pensar que no ens hi podem fer rics. Els salaris dels treballadors els posen ells mateixos sota el principi bakunià de a cadascú segons les seves necessitats i capacitats. Això fa que les persones que hi treballen se sentin còmplices i corresponsables d'un projecte. I a vegades vol dir passar dificultats econòmiques, però sí que puc dir que la gent sempre ha respost i els companys han estat a les dures i a les madures. Sí que necessitem publicitat perquè els números ens quadrin, però en l'aspecte de propietat i gestió del mitjà sí que ens acostem al model de *Le canard enchaîné*, com explicava abans. Jurídicament jo en sóc el propietari, però és una empresa que no té ningú al dar-

«Tenim molt clar que aquest Govern té molts i poderosos enemics, així que nosaltres no farem el joc a la dreta, que ja té prou mitjans de comunicació i prou poder financer i publicitari per mantenir aquests mitjans».

rere ni al costat, ni ningú que ens financii de sota mà. És important que un periodista acompanyat de periodistes siguin els responsables d'una empresa multimèdia en alça i creixent.

La rotació de personal és baixa?

L'equip del 1990 érem tres persones. Ara n'apleguem unes 50, i continuem expandint-nos i fixant més gent.

I la que hi passa, s'hi queda tot i els salaris. La gent s'hi troba còmoda, considerada i participant.

Una altra acusació habitual: ara que s'han obert els ajuts institucionals, en rebeu com a agraïment pels serveis prestats...

El Triangle no vol ni més ni menys que el que s'ha donat a d'altres. Hem demostrat que hem sobreviscut sense res. No demanem els 1.200 milions de pessetes que li van donar a *La Vanguardia*, en castellà, des del govern de Convergència. Demanem, per exem-

en Xavier Marcé... hi ha molts bons propòsits. És fonamental la transparència, que hi hagi un criteri de partida d'igualtat, de no discriminació en funció de la seva línia editorial. Partim de zero en aquests darrers anys i això és un món nou. La subvenció s'hauria de normalitzar per projectes nous i no serem nosaltres els qui ens quedarem curts d'imaginació. Ja hem manifestat que volem crear una plataforma multimèdia d'esqueres a nivell Països Catalans i, perquè no, a nivell ibèric, europeu o internacional. L'ambició és legítima... Si anem demostrant que sabem gestionar els recursos, la nostra feina no té un horitzó tancat. L'aliança amb el grup Cambio16 ens permet assolir una nova dimensió en determinats projectes. Som un grup periodístic viu, inquiet i que no vol quedar-se ancorat en el passat. El dinamisme l'hem demostrat en aquests 15 anys. Sortíem amb 12 pàgines per número i ara en fem 64. El camí ha estat dur, però l'hem anat complint. Ara és l'hora de consolidar el projecte als Països Catalans i estic dedicat a això. El somni dels teòrics de la premsa catalana que cal que hi hagi publicacions que cobreixin i materialitzin l'espai comunicatiu català ja l'estem fent. I continuarem, perquè el món no s'acaba a Salses, ni a Guardamar, ni a Fraga ni a Maó.

«Una cosa important a *El Triangle* és pensar que no ens hi podem fer rics. Els salaris dels treballadors els posen ells mateixos sota el principi bakunià de a cadascú segons les seves necessitats i capacitats».

ple, allò que té *El Temps*: som publicacions semblants però mentre l'any passat *El Temps* va tenir un milió d'euros de subvenció, *El Triangle* només 250.000. Volem que hi hagi objectivitat i transparència. I em consta que aquesta és la voluntat dels responsables de Cultura i Presidència de la Generalitat, que tenen la decisió de procedir en els pròxims mesos per als mitjans de comunicació en català.

Com jutja l'actual funcionament dels ajuts a la premsa?

Pel que he sentit de l'Enric Marín, en Joan Montraveta,

Parlant dels mitjans de l'àmbit comunicatiu català. L'empenta de les publicacions en català cal creditar-la als editors petits, a gent amb una idea molt fixada entre cella i cella... Però ara els temps d'aliances i grans grups semblen inevitables. Creu que hi ha perill d'asfíxia per a projectes com el seu, enmig de grans empreses consolidades, cada cop més potents?

A Catalunya hi ha tres grups mediàtics importants: el grup Godó, el de Lara i Zeta. Tots ells tenen una matriu profundament espanyola i espanyolista. Cal recordar, per exemple, la trajectòria del grup Godó pactant amb el franquisme i convertint *La Vanguardia* en el diari de la dictadura a Catalunya. O la política del senyor Lara donant suport financer a *La Razón* per aconseguir que el govern d'Aznar li obri les portes a la compra d'Antena 3, tot i que es vulgui rentar ara la cara amb això de l'*Avui*. O el grupo Zeta: malgrat que el seu fundador era de Barcelona, té la seu central a Madrid i, tot i que es respira un cert progressisme per part dels professionals que hi treballen, no cal oblidar que ha estat un gran aliat, en aquest cas per ommissió, del pujolisme. I ha sabut també conviure sense gaires problemes amb la dreta espanyolista quan ha calgut... Crec que parlem de tres grups marcats històricament i que tenen l'espanyol com a base de la seva existència. La meua visió és una altra: la d'un grup mediàtic català, que parla en català i que no té cap mena d'obstacle en associar-se amb altres grups, però sense perdre mai la identitat. Aquesta és la filosofia que hauria d'amarar ja les publicacions catalanes i deixar de considerar-les publicacions minoritàries o amb voluntat de marginalitat...

La resta de publicacions catalanes fa els deures?

Depèn. *El Punt* ha iniciat fa poc la seva edició a la Catalunya del Nord, però al País Valencià encara és testimonial derivat d'aquesta cultura pactista, orientada a no fer escarafalls que ha caracteritzat aquest diari i, per extensió, la premsa catalana dels últims anys. Tenim una premsa poruga, que val més pel que no diu que pel que diu. I el periodisme és investigació, denúncia, gosadia, valentia, dir les coses pel seu nom. Quan veig al matí al quiosc que les portades són gairebé les mateixes, se'm demostra que s'està fent periodisme de molt baixa intensitat, perquè no es vol incomodar els anunciants i les subvencions. Crec que retornar a l'esperit inicial és difícil, perquè incomodar el poder està mal vist per les empreses editores. Però cal retornar a l'orgull d'aquesta feina nostra. En els últims anys hi ha hagut acomiadaments i crisis en grans mitjans que han estovat molt la moral, però s'ha de recuperar la defensa de la professió. A *El Triangle* he volgut demostrar que no tot s'acaba buscant una feina a TV3, a *La Vanguardia* o a *El País*. Ara bé, cal trobar uns aliats en els lectors i que els quiosquers apreïïn la nostra feina: per a *El Triangle* són uns aliats del diari. Tots tenim coses a dir. A pesar del domini dels grans anunciants i dels grans grups multimèdia, hem d'aconseguir establir consciència sobre quin és el nostre paper en aquest món. I encetar ja la trobada de punts de contacte amb altres editors i grups.

El seu discurs té unes bones dosis de romanticisme. Les noves fornades de periodistes, però, es topen amb un terreny de joc on hi ha poc lloc per complir somnis ideals. Per no dir que, per a molts, l'aspiració màxima als primers cursos de la Universitat és ser

presentador de TV3.

La clau està en fer entendre als periodistes joves que el futur no passa tant pels mitjans ja existents, que si poden redueixen plantilla o substitueixen els periodistes que es jubilen per altres de malpagats obligats a passar pel sedàs. Hi ha un futur que passa per les noves tecnologies i que intenta funcionar d'una manera diferent. Jo vaig fer el pas de crear *El Triangle* gràcies a què existien els PCs, els ordinadors personals. Si

«*El Triangle* no vol ni més ni menys que el que s'ha donat a d'altres. No demanem pas els 1.200 milions que van donar a *La Vanguardia*, en castellà, des del govern de CiU».

ho hagués volgut fer a la manera antiga, no hauria pogut pels costos. De la mateixa manera que *El Triangle* és fill de la revolució del PC, ara hi ha internet, els telèfons mòbils, etcètera. Les grans empreses periodístiques tenen tanta gent que són com diplodocus, pertanyen a una altra era de la societat de la informació i no estan preparats pel que jo crec que és el futur dels mitjans de comunicació, que són estructures petites, àgils, que aprofiten la dinàmica d'internet, el gran mitjà de comunicació del futur.

Concep *El Triangle* com un mitjà exclusivament electrònic?

El Triangle el farem sempre en paper, perquè el paper comporta un tipus llenguatge i un hàbit de lectura que s'ha d'aprofitar per introduir anàlisi, investigació, opinió. Ara bé, em resulta patètic que encara alguns me-

dis siguin presoners de la síndrome del dia després o que els diaris que llegim avui estiguin farcits amb notícies del dia anterior. Els diaris encara funcionen com si no hi hagués la ràdio, la televisió o internet. Després els editors es preocupen perquè minva la venda de diaris. Quan surt a la venda al quiosc el diari ja és vell.

«Seria més feliç sense haver-me de preocupar per pagar, pels impostos, per la rotativa... Però als mitjans de comunicació catalans dels vuitanta no vaig trobar-hi un àmbit per poder-me expandir professionalment».

S'ha parlat també de la crisi dels setmanaris.

Jo em permeto discrepar, perquè on crec que sí que hi ha una crisi és en el format diari. Però si acceptem que la premsa escrita ha d'anar cap a la investigació periodística, l'anàlisi abandonat pels diaris, l'opinió, la informació que parla d'altres coses no habituals... doncs tot això ens dóna més força als setmanaris.

Una pregunta de caire més personal. Tot i que signa com a editor, el seu caire periodístic és molt marcat. Se sent les dues coses alhora, empresari i periodista?

Jo el que em sento és periodista; sóc vocacional periodista.

Treballar d'editor és el mal necessari per convertir-se en el periodista que volia ser?

Creo que és a la conclusió on he arribat. Seria més feliç sense haver-me de preocupar per pagar, pels impostos, per la rotativa... Però als mitjans de comunicació que existien a Catalunya a la dècada dels vuitanta no vaig trobar-hi un àmbit de feina per poder-me expandir professionalment. Tots parlem molt de la llibertat d'expressió, però encara avui el pes polític és generador de publicitat i de subvencions, i controla la concessió de llicències per a ràdio i televisió. I si sembla que el cel hauria de ser lliure, doncs no és així: està en mans de l'administració, que ha concedit d'una manera arbitrària a empreses amigues el dret a emetre per ràdio, o la futura TDT. Cal que el govern català vagi posant ordre a aquestes corrupteles d'anys anteriors. Avui, ser periodista en mitjans tradicionals és estar sotmès a àmplies maneres de censura o almenys de tractament dosificat de temes que serien cabdals per a la societat. Ja que no he pogut treballar com a periodista en els mitjans convencionals sí que intento que els que treballen aquí puguin gaudir de la seva llibertat.

Li agradaria publicar més amb la seva firma?

No puc fer gaire de periodista perquè haig de dur a terme molta gestió. Però procuro estar a les reunions i viure el dia a dia dels meus companys. Amb això em sento prou motivat i satisfet, en la mesura que es compleix allò inicial que va donar sentit a *El Triangle*: gratar i investigar i explicar el per què de les coses, no només el què tal i a com ens han condemnat els mitjans tradicionals. La gran tasca del periodista és donar les claus per entendre què passa al món i què passa a casa nostra. El fet que s'hi vagin incorporant joves periodistes compensa que jo no em pugui dedicar a la tasca merament periodística tant com voldria.

